

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 3 Απριλίου 2024
(OR. en)

8506/24

Διοργανικός φάκελος:
2024/0078(NLE)

EDUC 111
SOC 250
RECH 152
JEUN 73
DIGIT 100
ENV 386

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	27 Μαρτίου 2024
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2024) 145 final
Θέμα:	Πρόταση ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με ελκυστικές και βιώσιμες σταδιοδρομίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2024) 145 final.

συνημμ.: COM(2024) 145 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 27.3.2024
COM(2024) 145 final

2024/0078 (NLE)

Πρόταση

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με ελκυστικές και βιώσιμες σταδιοδρομίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

{SWD(2024) 74 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

1.1. Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Στην οικονομία της γνώσης, το μέλλον της Ευρώπης θα διαμορφωθεί από τις επιδόσεις των εκπαιδευτικών της συστημάτων και την ικανότητά της να ανταγωνιστεί στον παγκόσμιο αγώνα δρόμου για την εξεύρεση ταλέντων. Για πολλές από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη, η εκπαίδευση αναγκαστικά θα αποτελεί μέρος της λύσης.

Ο τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρώπης διαδραματίζει καίριο ρόλο καθώς εφοδιάζει το εργατικό δυναμικό της με τις υψηλού επιπέδου δεξιότητες που απαιτούνται στην αγορά εργασίας και θέτει τα θεμέλια για την ικανότητα καινοτομίας και την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, ιδίως στο πλαίσιο της συρρίκνωσης του εργατικού δυναμικού. Είναι επίσης καθοριστικής σημασίας για την ικανότητα των πολιτών της ΕΕ να μαθαίνουν και να σκέφτονται ανεξάρτητα, κάτι που είναι ζωτικής σημασίας για μια λειτουργική δημοκρατία.

Ο τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να προσελκύει ταλαντούχο προσωπικό και να το διατηρεί. Το προσωπικό αυτό θα πρέπει να μπορεί να ακμάζει ανεξάρτητα από το υπόβαθρό του και να απολαμβάνει την ακαδημαϊκή ελευθερία, σύμφωνα με τις δημοκρατικές αρχές. Σήμερα το ακαδημαϊκό προσωπικό αναλαμβάνει ευρύ φάσμα καθηκόντων, πέρα από τους παραδοσιακούς ρόλους διδασκαλίας και έρευνας. Οι προοπτικές σταδιοδρομίας και η ικανοποίηση από την εργασία είναι αποφασιστικής σημασίας για τη διατήρηση των ακαδημαϊκών ταλέντων.

Η παρούσα πρόταση επικεντρώνεται σε δύο ακόμη ζητήματα που επηρεάζουν την ελκυστικότητα των ακαδημαϊκών σταδιοδρομιών:

- 1) **Για να δρομολογηθούν νέες κοινές διακρατικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες** — όπως ένα ευρωπαϊκό πτυχίο¹— απαιτείται αφοσιωμένο προσωπικό με ειδικές δεξιότητες. Ωστόσο, η πείρα² δείχνει ότι η συμμετοχή σε διακρατική συνεργασία μπορεί να οδηγήσει σε πρόσθετο φόρτο εργασίας, ο οποίος δεν αναγνωρίζεται ή δεν ανταμείβεται πάντα. Το έργο αυτό μπορεί να εκληφθεί ως κάτι που πρέπει να επιτελείται επιπλέον μιας πλήρους απασχόλησης και αυτό μπορεί να αποτελέσει αντικίνητρο για τη συμμετοχή σε εργασίες διακρατικής συνεργασίας.
- 2) **Για να εξοπλιστούν οι άνθρωποι με δεξιότητες υψηλής ποιότητας** απαιτείται καλά καταρτισμένο και ευέλικτο ακαδημαϊκό προσωπικό. Ωστόσο, τα κριτήρια για την αξιολόγηση και την προαγωγή της σταδιοδρομίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συνδέονται στενότερα με τις ερευνητικές δραστηριότητες και λιγότερο με την ποιότητα της διδασκαλίας. Αυτό μπορεί να αποθαρρύνει το ακαδημαϊκό προσωπικό από τη διδασκαλία, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι παραμελείται η συνεχής κατάρτιση που χρειάζεται για να παραμένει ενήμερο σχετικά με τις παιδαγωγικές μεθόδους και το παιδαγωγικό περιεχόμενο. Ως εκ τούτου, το ακαδημαϊκό προσωπικό μπορεί να δυσκολεύεται να ισορροπήσει μεταξύ διδασκαλίας και έρευνας, με αποτέλεσμα να αφοσιώνεται λιγότερο στη διδασκαλία.

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Σχέδιο στρατηγικής για ένα ευρωπαϊκό πτυχίο [COM(2022) 144 final].

² Συμμαχίες ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, κοινά μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών Erasmus Mundus, κοινά διδακτορικά προγράμματα Marie Skłodowska-Curie (MSCA) και προγράμματα με το σήμα του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT) που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+.

Επίσης, τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πρωτοστατούν στην καινοτομία και την ανάπτυξη της οικονομίας, του πολιτισμού και της κοινωνίας των πολιτών στην περιφέρειά τους. Αναπτύσσουν τις γνώσεις και τις επαγγελματικές δεξιότητες των ανθρώπων, αλλά επίσης φέρνουν τους ανθρώπους και τις κοινότητες σε επαφή, προς όφελος και των δύο. Παρά ταύτα, πολλά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν προσδίδουν την αναγκαία αξία σε δραστηριότητες όπως η συνεργασία με τις επιχειρήσεις και τις κοινότητες, η τοποκεντρική καινοτομία³ ή η συμμετοχή στη θεσμική διακυβέρνηση.

Σκοπός της παρούσας πρότασης είναι να εξετάσει το ζήτημα αυτό ως μέρος μιας ευρύτερης δέσμης μέτρων, η οποία περιλαμβάνει ανακοίνωση σχετικά με σχέδιο στρατηγικής για ένα ευρωπαϊκό πτυχίο και σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με ένα ευρωπαϊκό σύστημα διασφάλισης της ποιότητας και αναγνώρισης. Αυτή η πρωτοβουλία στηρίζει τις εργασίες που αποσκοπούν σε ένα ευρωπαϊκό πτυχίο, αλλά και τις υπερβαίνει, καθώς ο στόχος αυτός προωθείται περαιτέρω με τη σύσταση για την προσέλκυση και τη διατήρηση άριστου ακαδημαϊκού και επαγγελματικού προσωπικού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Απώτερος στόχος της πρωτοβουλίας είναι ένας ακμάζων τομέας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ως βασικό δομικό στοιχείο του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης⁴, ο οποίος θα βοηθήσει την Ευρώπη να αντιμετωπίσει τις μελλοντικές προκλήσεις, εξοπλίζοντας τα άτομα με δεξιότητες που συνάδουν με τις μεταβαλλόμενες κοινωνικές ανάγκες.

Η παρούσα πρόταση θα πρέπει να εξεταστεί παράλληλα με τη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την καθιέρωση ενός ευρωπαϊκού πλαισίου για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων στους τομείς της έρευνας της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη⁵, ενώ και οι δύο ενισχύουν τις συνέργειες μεταξύ του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης και του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE)⁶.

1.2. Διαρθρωτικά και επιχειρησιακά ζητήματα με τα οποία πρέπει να ασχοληθεί η παρούσα σύσταση

Τα στοιχεία από μελέτες και διαβουλεύσεις καταδεικνύουν την ύπαρξη αντικινήτρων που αποτρέπουν το προσωπικό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από το να συμμετέχει σε διακρατική συνεργασία και διδασκαλία, και την έλλειψη αναγνώρισης αυτών των δραστηριοτήτων κατά την επαγγελματική εξέλιξη.

1.2.1. Προώθηση, αναγνώριση και εκτίμηση της συμμετοχής σε βαθύτερη διακρατική συνεργασία

Η έρευνα δείχνει μια ευρέως διαδεδομένη αντίληψη ότι ο χρόνος που αφιερώνει το προσωπικό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για να εμβαθύνει τη διακρατική συνεργασία — αυτό περιλαμβάνει και την οικοδόμηση και ανάπτυξη συμμαχιών ευρωπαϊκών

³ Η τοποκεντρική καινοτομία αποσκοπεί στο να επιτύχει έναν αστικό/περιφερειακό οικονομικό μετασχηματισμό ο οποίος να υπερβαίνει τις επιπτώσεις των εθνικών ή των ενωσιακών στρατηγικών. Αυτό δίνει έμφαση σε μια προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή στην οποία συμμετέχουν όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, έτσι ώστε να δίνεται η δυνατότητα στις πόλεις ή τις περιφέρειες να αναπτύξουν στρατηγικές προσαρμοσμένες στις ανάγκες τους. Βλ. Rissola, G. and Haberleithner, J., Place-Based Innovation Ecosystems. A case-study comparative analysis (Τοποκεντρικά οικοσυστήματα καινοτομίας – Μια συγκριτική ανάλυση περιπτώσιολογικών μελετών), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2020, ISBN 978-92-76-19006-6.

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025, 30 Σεπτεμβρίου 2020, [COM(2020) 625 final].

⁵ Σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη (EE C, C/2023/1640, 29.12.2023).

⁶ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-2020-2024/our-digital-future/european-research-area_en#what-is-era.

πανεπιστημίων⁷— δεν αναγνωρίζεται επαρκώς στη σταδιοδρομία του. Σε ειδική έρευνα για το θέμα αυτό⁸, τα περισσότερα άτομα που απάντησαν συμφωνούσαν ότι η διακρατική συνεργασία στη διδασκαλία και τη μάθηση αποτελεί μέρος της θεσμικής στρατηγικής τους για την τριτοβάθμια εκπαίδευση (66 %) και ότι οι σταδιοδρομίες για το ακαδημαϊκό προσωπικό πράγματι επιτρέπουν, υποστηρίζουν και ενθαρρύνουν αποτελεσματικά τις δραστηριότητες διακρατικής συνεργασίας (65 %). Ωστόσο, όσον αφορά τους μηχανισμούς αξιολόγησης, προαγωγής και ανταμοιβής, μόνο το 40 % των ατόμων που απάντησαν συμφωνούσε ότι η συμμετοχή στη διακρατική συνεργασία λαμβάνεται όντως υπόψη. Σε πολλές περιπτώσεις, οι απαντήσαντες εξέφρασαν την άποψη ότι η εργασία αυτή υποτιμάται και ότι τους ζητείται να την αναλάβουν επιπλέον της εργασίας τους με καθεστώς πλήρους απασχόλησης.

Επιπλέον, δεν διευκολύνονται επαρκώς οι ευκαιρίες για ευρωπαϊκή και διεθνή κινητικότητα του προσωπικού. Το ακαδημαϊκό προσωπικό που συμμετέχει στο πρόγραμμα Erasmus+ ή στη δράση Marie Skłodowska-Curie παραδέχεται ότι τα δύο αυτά προγράμματα του επιτρέπουν να χρησιμοποιεί περισσότερο καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας και να προωθεί στενότερους δεσμούς με την αγορά εργασίας. Παρά ταύτα, μια έκθεση⁹ με αντικείμενο τους πόρους των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε 24 συμμετέχουσες χώρες του ΟΟΣΑ¹⁰ δείχνει ότι μόνο οι μισές από τις χώρες του δείγματος έχουν ειδικά εθνικά προγράμματα για να χρηματοδοτούν και να στηρίζουν την κινητικότητα του προσωπικού.

1.2.2. Προώθηση, αναγνώριση και εκτίμηση των ποικίλων ακαδημαϊκών ρόλων και καθηκόντων, συμπεριλαμβανομένης της καινοτομίας και αποτελεσματικής διδασκαλίας

Οι εργοδότες και η ευρύτερη κοινωνία προσδοκούν από το ακαδημαϊκό προσωπικό που εργάζεται σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να εκπληρώνει διάφορους πρόσθετους ρόλους και καθήκοντα¹¹ επιπλέον της διδασκαλίας και της έρευνας. Εντέλει, αυτά τα πρόσθετα καθήκοντα διαμορφώνουν τον ρόλο που διαδραματίζει η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην κοινωνία: εκπαιδεύει επαγγελματίες υψηλής ειδίκευσης και αντιμετωπίζει κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις. Ωστόσο, αυτά τα διαφορετικά καθήκοντα δεν εκτιμώνται εξίσου. Παρότι στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες υπάρχουν επίσημοι μηχανισμοί για την αναγνώριση της διδασκαλίας στις ακαδημαϊκές σταδιοδρομίες, στην πράξη δεν φαίνεται να λειτουργούν ικανοποιητικά. Έχει ζωτική σημασία να προσδίδεται αξία στη διδασκαλία και σε άλλες μη ερευνητικές ακαδημαϊκές δραστηριότητες —οι οποίες είναι όλες κρίσιμες για την κοινωνία— σε ισότιμη βάση με την έρευνα¹².

Οι οργανώσεις των ενδιαφερόμενων μερών ανησυχούν σχετικά με αυτή την έλλειψη ισότιμης εκτίμησης μεταξύ έρευνας και διδασκαλίας. Ανησυχούν επίσης για τα υψηλά επίπεδα

⁷ Η πρωτοβουλία για τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια είναι μια πρωτοβουλία της ΕΕ που αποσκοπεί στη δημιουργία συμμαχιών μεταξύ των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από ολόκληρη την Ευρώπη. Υλοποιείται κυρίως μέσω της χρηματοδότησης του προγράμματος Erasmus+.

⁸ Έρευνα που διεξήχθη από το [ECORYS](#) (γραφείο μελετών με αντικείμενο την έρευνα) το 2023.

⁹ ΟΟΣΑ (2024), «The state of academic careers in OECD countries: An evidence review» [Η κατάσταση των ακαδημαϊκών σταδιοδρομιών στις χώρες του ΟΟΣΑ: Ανασκόπηση των στοιχείων] *OECD Education Policy Perspectives*, αριθ. 91, Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι, <https://doi.org/10.1787/ea9d3108-en>.

¹⁰ Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

¹¹ Αυτά περιλαμβάνουν τη διακρατική συνεργασία, τη συνεργασία με τις επιχειρήσεις και τις κοινότητες (δηλ. τη συνεργασία με διάφορους τομείς της οικονομίας και τις τοπικές κοινότητες), την τοποκεντρική καινοτομία και τη συμμετοχή στη θεσμική διακυβέρνηση.

¹² Βλ. τη διαδικτυακή έρευνα του γραφείου μελετών ECORYS και την ανασκόπηση στοιχείων του ΟΟΣΑ. Επίσης, η σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας (όπως εγκρίθηκε το 2023) συνιστά συστήματα αξιολόγησης και ανταμοιβής τα οποία να αναγνωρίζουν την ποικιλία αποτελεσμάτων, δραστηριοτήτων και πρακτικών. Σ' αυτά περιλαμβάνονται η διδασκαλία, η συνεργασία ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και βιομηχανίας και οι επαφές με την κοινωνία.

δυσανεπείκειας που αναφέρονται όσον αφορά τις θεσμικές πρακτικές που σχετίζονται με την πολυμορφία των ακαδημαϊκών ρόλων και καθηκόντων. Για παράδειγμα, πάνω από τα δύο τρίτα (70 %) των ατόμων που απάντησαν σε πρόσφατη έρευνα¹³ δήλωσαν ότι ο φόρτος εργασίας του ακαδημαϊκού προσωπικού δεν ήταν δίκαια κατανομημένος σε όλα τα είδη του προσωπικού, τα επίπεδα αρχαιότητας και τους ρόλους. Μια άλλη πρόσφατη μελέτη δείχνει ότι, παρότι οι διδακτικές επιδόσεις αξιολογούνται τακτικά σε πολλά συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αυτής έχουν μόνο περιορισμένο αντίκτυπο στην εξέλιξη της σταδιοδρομίας, ενώ η ποιότητα και η καινοτομία διδασκαλία αναγνωρίζονται ελάχιστα¹⁴.

Άλλο ένα ζήτημα που ανησυχεί το ακαδημαϊκό προσωπικό είναι τα μοντέλα γραμμικής σταδιοδρομίας, καθώς παρεμποδίζουν την ικανότητα των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να καινοτομούν και να συνεργάζονται με το ευρύτερο οικοσύστημά τους. Το ακαδημαϊκό προσωπικό σπανίως μπορεί να μετακινείται απρόσκοπτα μεταξύ του ακαδημαϊκού χώρου και άλλων τομέων. Εντούτοις, μια τέτοια διεύρυνση της εμπειρίας θα συνέβαλε τόσο στην ποιότητα της διδασκαλίας όσο και στην ακαδημαϊκή ζωή.

Επιπλέον, η στήριξη για την ανάπτυξη του ακαδημαϊκού προσωπικού θεωρείται ανεπαρκής. Η ενασχόληση με ένα πιο πολύμορφο σύνολο φοιτητών και η ένταξή τους σε ένα μαθησιακό περιβάλλον με επίκεντρο τον σπουδαστή απαιτεί συνεχή επικαιροποίηση των μεθόδων διδασκαλίας. Παρότι το ακαδημαϊκό προσωπικό δέχεται στήριξη για να βελτιώσει τις μεθόδους διδασκαλίας (ενίσχυση της διδασκαλίας)¹⁵, η στήριξη αυτή δεν είναι διαδεδωμένη σε όλον τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης. Ακόμη πιο σπάνιο είναι να απαιτούνται τυπικά προσόντα διδασκαλίας από το ακαδημαϊκό προσωπικό που αναλαμβάνει διδακτικά καθήκοντα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση¹⁶.

1.2.3. Προώθηση ανταγωνιστικών, ασφαλών, δίκαιων, ελεύθερων και χωρίς διακρίσεις συνθηκών εργασίας για την προσέλκυση και τη διατήρηση προσωπικού

Η διδασκαλία υψηλής ποιότητας και η διακρατική συνεργασία μπορούν να αναπτυχθούν μόνο σε ένα ελεύθερο, ασφαλές, προβλέψιμο και σταθερό εργασιακό περιβάλλον. Η ευζωία του ακαδημαϊκού προσωπικού βασίζεται σε διάφορους παράγοντες: δυνατότητα επαγγελματικής εξέλιξης, ισότητα και απουσία διακρίσεων στις προσλήψεις και τις προαγωγές, ευκαιρίες κινητικότητας και διανοητική ελευθερία. Αυτοί είναι βασικοί παράγοντες για να προσελκυστούν οι νεότερες γενεές σε σταδιοδρομία στον ακαδημαϊκό χώρο. Παράλληλα, η έλλειψη συμπεριληπτικότητας και ανταγωνιστικότητας όσον αφορά τις ελκυστικές συνθήκες εργασίας μπορεί να ωθήσει τα άτομα να μην επιλέξουν μια τέτοια σταδιοδρομία. Το υψηλό ποσοστό επισφαλών συμβάσεων εργασίας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως στα πρώτα στάδια της σταδιοδρομίας, εμποδίζει τα ενδιαφερόμενα άτομα να αναπτύξουν τις επαγγελματικές τους δεξιότητες. Γι' αυτόν τον λόγο, ο αποτελεσματικός κοινωνικός διάλογος και η ακαδημαϊκή ελευθερία αποτελούν απαραίτητα υποστηρικτικά στοιχεία για να επιτευχθεί εκπαίδευση υψηλής ποιότητας και διακρατική συνεργασία.

Τα ειδικά χαρακτηριστικά της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και η ποικιλία των ιδρυμάτων σημαίνουν ότι η κατάσταση του ακαδημαϊκού προσωπικού ποικίλλει αρκετά —ιδίως μεταξύ εκείνων που βρίσκονται στα αρχικά στάδια της σταδιοδρομίας τους. Πολύ προσωπικό της

¹³ Έρευνα που διεξήχθη από το γραφείο μελετών ECORYS το 2023.

¹⁴ <https://doi.org/10.1787/ea9d3108-en>.

¹⁵ 5 κράτη μέλη έχουν κανονιστικές υποχρεώσεις για τη βελτίωση της διδασκαλίας: DK, EE, FR, LT και LV. Βλ. Zhang, T. (2022), National Developments in Learning and Teaching in Europe. Brussels: European University Association [Εθνικές εξελίξεις στη μάθηση και τη διδασκαλία στην Ευρώπη, Βρυξέλλες: Ένωση Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων].

¹⁶ <https://doi.org/10.1787/ea9d3108-en>.

τριτοβάθμιας εκπαίδευσης απασχολείται με βραχυπρόθεσμες ή επισφαλείς συμβάσεις εργασίας¹⁷. Αν και αυτό μπορεί να προσφέρει μεγαλύτερη ευελιξία στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, μπορεί να καταστήσει το ακαδημαϊκό επάγγελμα λιγότερο ελκυστικό.

Πέραν της εργασιακής ασφάλειας και των συνθηκών εργασίας, η ευζωία του ακαδημαϊκού προσωπικού και του προσωπικού των επαγγελματικών υπηρεσιών βασίζεται επίσης στη διαβεβαίωση ότι μπορεί να διδάσκει χωρίς παρεμβάσεις ή φόβο αντιποίνων. Σε μια πρόσφατη μελέτη η οποία ανέλυσε πώς αντιλαμβάνονται την ακαδημαϊκή τους ελευθερία 4 000 μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού στις χώρες της ΕΕ, το 45 % των ερωτηθέντων ανέφερε ότι έχει επιδεινωθεί η προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας¹⁸. Κάθε συμβάν που θα μπορούσε ενδεχομένως να υπονομεύσει την ακαδημαϊκή ελευθερία μπορεί να παρεμποδίσει το ακαδημαϊκό έργο, το οποίο, από τη φύση του, διεξάγεται σε δημόσιο χώρο. Όταν κάποιος φοβάται ότι θα διωχθεί για τις επιστημονικές του απόψεις, αυτό αποτελεί σημαντικό αντικίνητρο για να ξεκινήσει σταδιοδρομία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Σε σύγκριση με τον υπόλοιπο κόσμο, το σύστημα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρώπης είναι ευρέως προσβάσιμο. Ωστόσο, οι μειονεκτούσες ομάδες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται μεταξύ των φοιτητών, του ακαδημαϊκού προσωπικού και των ερευνητών. Είναι σημαντικό τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να διαμορφώσουν ένα περιβάλλον στο οποίο τα ταλέντα από μειονεκτούσες ομάδες να παραμένουν στην ακαδημαϊκή κοινότητα και να συμβάλλουν —με τις ειδικές τους εμπειρίες— στο υψηλής ποιότητας ακαδημαϊκό έργο¹⁹. Το ακαδημαϊκό προσωπικό από υποεκπροσωπούμενες ομάδες μπορεί να λειτουργήσει ως πρότυπο για τους μειονεκτούντες σπουδαστές, πράγμα που θα μπορούσε δυνητικά να συμβάλει στην προσέλκυση ποικίλων ταλέντων. Η ακαδημαϊκή κοινότητα, δεδομένου του κοινωνικού ρόλου της, χρειάζεται να είναι ανοικτή στην πολυμορφία και να διαμορφώνει ασφαλείς συνθήκες χωρίς διακρίσεις που να επιτρέπουν σε όλο το προσωπικό να καινοτομεί και να διδάσκει. Όταν δεν υπάρχουν συμπεριληπτικές και προσβάσιμες προσλήψεις, καθώς και ευκαιρίες απασχόλησης και κινητικότητας για τα άτομα με αναπηρία, αυτό αποθαρρύνει τα άτομα αυτά από το να ξεκινήσουν ή να διατηρήσουν σταδιοδρομία στον τομέα αυτόν. Το 2020 έξι φορές λιγότερα άτομα με αναπηρία εργάζονταν στον εκπαιδευτικό τομέα, σε σύγκριση με τα άτομα χωρίς αναπηρία²⁰. Τα στοιχεία καταδεικνύουν τη διαρκή ύπαρξη ανισορροπιών μεταξύ των φύλων, στις οποίες περιλαμβάνεται και η ανισότητα όσον αφορά τις συμβάσεις²¹. Οι γυναίκες απασχολούνται συχνότερα σε επισφαλείς θέσεις (9 % έναντι 7,7 % το 2019) και με συμβάσεις ορισμένου χρόνου (3,9 ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο) απ' ό,τι οι άνδρες. Παρά την πρόοδο που έχει

¹⁷ Τα στοιχεία δείχνουν ότι, σε ορισμένα συστήματα, περίπου το ένα τέταρτο του προσωπικού μπορεί να απασχολείται με βραχυπρόθεσμες συμβάσεις εργασίας: <https://doi.org/10.1787/ea9d3108-en>.

¹⁸ Karan, T. & K. Beiter (2020), «Academic freedom in the European Union: legalities and realities» [Ακαδημαϊκή ελευθερία στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Νομιμότητα και πραγματικότητα], in Bergan, S., T. Gallagher and I. Harkavy (eds.), *Academic Freedom, Institutional Autonomy and the Future of Democracy*, UN Educational, Scientific and Cultural Organization, Council of Europe Publishing, [Εκπαιδευτική, Επιστημονική και Επιμορφωτική Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών, Εκδόσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης], Στρασβούργο.

¹⁹ [Community engagement in higher education: trends, practices and policies - NESET \(nesetweb.eu\)](https://www.nesetweb.eu/) [Κοινοτική συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση: τάσεις, πρακτικές και πολιτικές — NESET]

²⁰ European Disability Expertise, The employment of persons with disabilities, [Reports - Employment, Social Affairs & Inclusion - European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurodisability/) [Ευρωπαίοι εμπειρογνώμονες σε θέματα αναπηρίας, Η απασχόληση των ατόμων με αναπηρία — Εκθέσεις – Απασχόληση, Κοινωνικές Υποθέσεις & Ένταξη, Ευρωπαϊκή Επιτροπή]

²¹ European Commission, Directorate-General for Research and Innovation, She figures 2021 – Gender in research and innovation – Statistics and indicators, Publications Office, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/06090> [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, Στοιχεία θηλυκού γένους 2021 – Το φύλο στην έρευνα και καινοτομία – Στατιστικές και δείκτες, Υπηρεσία Εκδόσεων, 2021]

σημειωθεί τα τελευταία χρόνια, οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται στο ακαδημαϊκό προσωπικό στους τομείς των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM), καθώς και στις ανώτερες θέσεις της ιεραρχίας. Αυτές οι διαφορές μεταξύ των φύλων μπορούν να επιδράσουν άμεσα στο μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων, καθώς οι τομείς STEM τείνουν να συνδέονται με υψηλότερα επίπεδα αμοιβών. Στην ΕΕ, το μέσο ποσοστό των γυναικών που κατέχουν μόνιμες θέσεις καθηγητών ή ισοδύναμες είναι 26 %, ενώ παρατηρείται ακόμη μεγαλύτερη ανισορροπία μεταξύ των φύλων στον τομέα της διακυβέρνησης, όπου μόνο το 24 % των επικεφαλής των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι γυναίκες.

Όταν βελτιώνονται οι συνθήκες εργασίας και αντιμετωπίζονται τα εμπόδια και οι ανισότητες μεταξύ των φύλων στις ακαδημαϊκές σταδιοδρομίες, αυτό συμβάλλει σημαντικά στην προώθηση συνθηκών ανταγωνιστικών, ελεύθερων, συμπεριληπτικών, ασφαλών, δίκαιων και χωρίς διακρίσεις, καθώς οι συνθήκες αυτές αποτελούν μέρος των στοιχείων που απαιτούνται για να αυξηθεί η ελκυστικότητα των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για το ακαδημαϊκό προσωπικό και να ενισχυθεί η διδασκαλία υψηλής ποιότητας και η διακρατική συνεργασία.

Τα στοιχεία για τις ακαδημαϊκές σταδιοδρομίες συχνά είναι κατακερματισμένα, πράγμα που δυσχεραίνει την εις βάθος ανάλυση ορισμένων πτυχών. Έχουν ήδη ξεκινήσει εργασίες για να καλυφθούν ορισμένα από τα υπάρχοντα κενά στα δεδομένα, οι οποίες εντάσσονται στο πλαίσιο των εργασιών του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου του Τομέα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης²² και του Παρατηρητηρίου για τις Ερευνητικές Σταδιοδρομίες, το οποίο πρόκειται να αναπτυχθεί εντός του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας με σκοπό να παρακολουθεί τις ερευνητικές σταδιοδρομίες σε όλους τους τομείς²³. Ωστόσο, χρειάζεται να βελτιωθεί η συλλογή και η ενοποίηση των στοιχείων, τόσο για να παρακολουθείται ο θεσμικός μετασχηματισμός στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της ΕΕ όσο και για να τεκμηριώνεται η χάραξη πολιτικής.

1.3. Στόχοι της προτεινόμενης σύστασης του Συμβουλίου

Η παρούσα σύσταση του Συμβουλίου αποσκοπεί στη δημιουργία ενός κοινού πλαισίου σε επίπεδο ΕΕ για ελκυστικές, χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμες σταδιοδρομίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

1.4. Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής

Η πρόταση αποτελεί βασικό παραδοτέο στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης και βασίζεται στις προηγούμενες εργασίες που περιγράφονται στις κατωτέρω παραγράφους.

Στην ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πανεπιστήμια²⁴ υπογραμμίζεται η ανάγκη για «ευέλικτες και ελκυστικές ακαδημαϊκές σταδιοδρομίες» στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η ανακοίνωση αναφέρει ότι «Η Επιτροπή σε στενή συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τα κράτη μέλη [θ]α προτείνει [...] ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για ελκυστικές και βιώσιμες σταδιοδρομίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, σε συνεργασία με το

²² Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πανεπιστήμια [COM(2022) 16 final της 18ης Ιανουαρίου 2022]. Η Επιτροπή θα συγκροτήσει το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο του Τομέα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Το παρατηρητήριο αυτό συνδυάζει τα καλύτερα υπάρχοντα εργαλεία και τις ικανότητες συγκεντρώνοντάς τα σε ένα σημείο, ενώ παράλληλα ενισχύει τη χρήση τους.

²³ Πρόγραμμα εργασίας του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» 2023-2024, τέταρτη συνιστώσα με θέμα «Διεύρυνση της συμμετοχής και ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας».

²⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πανεπιστήμια [COM(2022) 16 final της 18ης Ιανουαρίου 2022].

πλαίσιο ερευνητικής σταδιοδρομίας που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας». Καλεί επίσης τα κράτη μέλη «[ν]α προωθήσουν την ισότιμη αναγνώριση των διαφόρων ακαδημαϊκών σταδιοδρομιών και να εξασφαλίζουν μεγαλύτερη ευελιξία για τις ακαδημαϊκές σταδιοδρομίες, μεταξύ άλλων εκτός της πανεπιστημιακής κοινότητας».

Ο στόχος αυτός επαναλήφθηκε και πάλι στα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την ενδυνάμωση των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για το μέλλον της Ευρώπης²⁵, όπου δηλώνεται ότι «[π]ρέπει [...] να λαμβάνεται υπόψη, στις αξιολογήσεις σταδιοδρομίας των πανεπιστημιακών, το πλήρες φάσμα των δραστηριοτήτων τους τόσο εντός όσο και εκτός της ακαδημαϊκής κοινότητας, σε όλες τις διαστάσεις των αποστολών των ΙΤΕ».

Στην παρούσα πρόταση σύστασης του Συμβουλίου εξετάζονται οι εμπειρίες από τις δράσεις Marie Skłodowska-Curie, οι οποίες συμβάλλουν στον στόχους αυτούς με τους εξής τρόπους: i) προσελκύοντας τα διεθνή ταλέντα στην Ευρώπη· ii) προωθώντας ελκυστικές συνθήκες εργασίας· και iii) στηρίζοντας την κατάρτιση, την κινητικότητα και την επαγγελματική ανέλιξη των ερευνητών και του ακαδημαϊκού προσωπικού στην Ευρώπη.

Η σύσταση του Συμβουλίου για την καθιέρωση ενός ευρωπαϊκού πλαισίου για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη²⁶ αποσκοπεί στο να ενισχύσει τις ερευνητικές σταδιοδρομίες σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων με τη θέσπιση νέας Ευρωπαϊκής Χάρτας του Ερευνητή. Τόσο το πλαίσιο όσο και η χάρτα συνάδουν με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, που εκδόθηκαν τον Μάιο του 2021, με τίτλο «Εμβάθυνση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας: Παροχή ελκυστικών και βιώσιμων σταδιοδρομιών και συνθηκών εργασίας στους ερευνητές και υλοποίηση της κυκλοφορίας επιστημόνων»²⁷, και αποτελούν βασικό παραδοτέο που προσαρτάται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη «Μελλοντική διακυβέρνηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας»²⁸.

Στις 13 Νοεμβρίου 2023 η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση για σύσταση του Συμβουλίου με τίτλο «Η Ευρώπη σε κίνηση» — ευκαιρίες μαθησιακής κινητικότητας για όλους»²⁹. Η προτεινόμενη σύσταση αποσκοπεί στην παροχή ευκαιριών σε εκπαιδευτές, προσωπικό και εκπαιδευόμενους σε οποιαδήποτε ηλικία.

Το ψήφισμα του Συμβουλίου περί στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού (2021-2030)³⁰ θέτει την εξής προτεραιότητα: «Υλοποίηση της διά βίου μάθησης και της κινητικότητας για όλους». Η προτεραιότητα αυτή ενισχύεται με δράσεις που προωθούν «μια νοοτροπία επανειδίκευσης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων σε ολόκληρη την

²⁵ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την ενδυνάμωση των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για το μέλλον της Ευρώπης (EE C 167 της 21.4.2022, σ. 9).

²⁶ Σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη (EE C, C/2023/1640, 29.12.2023, σ. 1).

²⁷ <https://www.consilium.europa.eu/media/49980/st09138-en21.pdf>

²⁸ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14308-2021-INIT/en/pdf>. Βλ. τις εξής δράσεις: 4 «Προώθηση ελκυστικών και βιώσιμων ερευνητικών σταδιοδρομιών, ισόρροπης κυκλοφορίας ταλέντων και διεθνούς, διεπιστημονικής και διατομεακής κινητικότητας σε ολόκληρο τον ΕΧΕ»· 3 «Πρόοδο στη μεταρρύθμιση του συστήματος αξιολόγησης για την έρευνα, τους ερευνητές και τα ιδρύματα ώστε να βελτιωθούν η ποιότητα, οι επιδόσεις και ο αντίκτυπός τους»· και 5 «Προώθηση της ισότητας των φύλων και προώθηση της συμπεριληπτικότητας, λαμβανομένης υπόψη της Διακήρυξης της Λιουμπλιάνα».

²⁹ Πρόταση σύστασης του Συμβουλίου «Η Ευρώπη σε κίνηση — ευκαιρίες μαθησιακής κινητικότητας για όλους» [COM(2023) 719 final της 15ης Νοεμβρίου 2023].

³⁰ Ψήφισμα του Συμβουλίου περί στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού (EE C 66 της 26.2.2021).

Ένωση»³¹ κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Έτους Δεξιοτήτων 2023/2024, και με πολιτικές για τις δεξιότητες οι οποίες αντιστοιχίζουν τις ανάγκες και τα σύνολα δεξιοτήτων των εκπαιδευομένων (μεταξύ άλλων και των δεξιοτήτων που αποκτώνται κατά τη διάρκεια της κινητικότητας) με τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας.

Η σύσταση του Συμβουλίου, της 23ης Νοεμβρίου 2023, σχετικά με τη βελτίωση της παροχής ψηφιακών δεξιοτήτων και ικανοτήτων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση³² καλεί τα κράτη μέλη «[ν]α συνεχίσουν τη βελτίωση των μέτρων για την πρόσληψη και την κατάρτιση εκπαιδευτικών με εμπειρογνώσια στους τομείς [...] των προηγμένων ψηφιακών τεχνολογιών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αναγνωρίζοντας παράλληλα την ανάγκη για ποικιλία στο φάσμα παιδαγωγικών και διδακτικών δεξιοτήτων».

1.5. Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης

Με την ενίσχυση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η παρούσα πρόταση για σύσταση του Συμβουλίου συμβάλλει στις προσπάθειες της Ευρώπης να επενδύσει στους ανθρώπους και στις δεξιότητές τους, θέτοντας τα θεμέλια για βιώσιμη ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα και υψηλή απασχόληση, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο.

Συνάδει επίσης, αφενός, με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων³³, ο οποίος καθορίζει βασικές αρχές και δικαιώματα σχετικά με τις ίσες ευκαιρίες και την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, τους δίκαιους όρους εργασίας και την κοινωνική προστασία και ένταξη, και, αφετέρου, με τη σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2019, σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία για τους εργαζομένους και τους αυτοαπασχολούμενους³⁴.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

2.1. Νομική βάση

Η πρόταση βασίζεται στο άρθρο 165 παράγραφος 4 και στο άρθρο 166 παράγραφος 4 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Το άρθρο 165 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση «συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση των εκπαιδευτικών συστημάτων τους». Το άρθρο 165 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ διευκρινίζει περαιτέρω ότι η δράση της Ένωσης στον τομέα της εκπαίδευσης έχει ως στόχο «να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» και «να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών».

Το άρθρο 166 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι η Ένωση εφαρμόζει πολιτική επαγγελματικής εκπαίδευσης. Το άρθρο 166 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ αναφέρει ότι η δράση της Ένωσης έχει ως στόχο «να τονώνει τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων στον τομέα της κατάρτισης».

³¹ Απόφαση (ΕΕ) 2023/936 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2023, σχετικά με το ευρωπαϊκό έτος Δεξιοτήτων (ΕΕ L 125 της 11.5.2023, σ. 1).

³² Σύσταση του Συμβουλίου, της 23ης Νοεμβρίου 2023, σχετικά με τη βελτίωση της παροχής ψηφιακών δεξιοτήτων και ικανοτήτων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση (ΕΕ C, C/2024/1030, 23.1.2024).

³³ Διοργανική διακήρυξη για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (ΕΕ C 428 της 13.12.2017, σ. 10).

³⁴ Σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2019, σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία για τους εργαζομένους και τους αυτοαπασχολούμενους (ΕΕ C 387 της 15.11.2019, σ. 1).

Επιπλέον, η πρόταση βασίζεται στο άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχεία β) και θ) σε συνδυασμό με το άρθρο 292. Ενώ στο άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχεία β) και θ) αναφέρεται ότι η Ένωση υποστηρίζει και συμπληρώνει τη δράση των κρατών μελών στους τομείς των όρων εργασίας και της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας και τη μεταχείριση στην εργασία, το άρθρο 292 της ΣΛΕΕ παρέχει τη νομική βάση για την έκδοση συστάσεων από το Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής.

Η πρωτοβουλία δεν προτείνει επέκταση της κανονιστικής εξουσίας της ΕΕ ή δεσμευτικές υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη θα αποφασίσουν, με βάση τις εθνικές τους περιστάσεις, τον τρόπο εφαρμογής της παρούσας σύστασης του Συμβουλίου.

2.2. Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)

Η πρόταση συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Επιδιώκει να αυξήσει τη διακρατική συνεργασία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, διασφαλίζοντας παράλληλα την ικανότητα των κρατών μελών να λαμβάνουν ανεξάρτητες νομοθετικές αποφάσεις και να εφαρμόζουν μέτρα που αποσκοπούν στην ενίσχυση της βαθύτερης συνεργασίας μεταξύ των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Χωρίς να θίγεται η ευθύνη των κρατών μελών, τα ζητήματα διακρατικής συνεργασίας, από τη φύση τους, αντιμετωπίζονται καλύτερα σε επίπεδο ΕΕ, μέσω κοινής δράσης.

2.3. Αναλογικότητα

Η πρόταση συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 4 της ΣΕΕ. Ούτε το περιεχόμενο ούτε η μορφή της πρότασης υπερβαίνει ό,τι είναι απαραίτητο για την επίτευξη των στόχων της. Οι προτεινόμενες δράσεις είναι ανάλογες προς τους επιδιωκόμενους στόχους, καθώς σέβονται τις πρακτικές των κρατών μελών και την πολυμορφία των συστημάτων. Τυχόν δεσμεύσεις που θα αναλάβουν τα κράτη μέλη είναι εθελοντικής φύσης και κάθε κράτος μέλος παραμένει ελεύθερο να αποφασίσει πώς θα υλοποιήσει την πρόταση. Η προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο ΕΕ έγκειται στο ότι προάγει τη βαθύτερη διακρατική συνεργασία μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από διάφορα κράτη μέλη, ότι βελτιώνει τη λειτουργία της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ολόκληρη την ΕΕ και ότι αυξάνει την ελκυστικότητα και την ανταγωνιστικότητά της σε παγκόσμιο επίπεδο.

2.4. Επιλογή της νομικής πράξης

Για να επιτευχθούν οι προαναφερόμενοι στόχοι, το άρθρο 165 παράγραφος 4 και το άρθρο 166 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ, καθώς και το άρθρο 292 όπως εξηγείται ανωτέρω, προβλέπουν την έκδοση συστάσεων από το Συμβούλιο βάσει πρότασης της Επιτροπής. Η σύσταση του Συμβουλίου αποτελεί κατάλληλο μέσο στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, όπου η ΕΕ έχει υποστηρικτική αρμοδιότητα.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

3.1. Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη

Τα τελευταία χρόνια πραγματοποιήθηκαν πολυάριθμες δραστηριότητες διαβούλευσης κατά τις συνεδριάσεις των εξής φορέων: i) της ομάδας εργασίας του στρατηγικού πλαισίου για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης η οποία ασχολείται με την τριτοβάθμια εκπαίδευση· ii) των γενικών διευθυντών για την τριτοβάθμια εκπαίδευση· και iii) της ομάδας παρακολούθησης

της διαδικασίας της Μπολόνια, καθώς και της ομάδας εργασίας για τη μάθηση και τη διδασκαλία.

Τακτικές συζητήσεις έλαβαν χώρα μεταξύ της Επιτροπής και ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οργανώσεων ενδιαφερόμενων μερών, μεταξύ των οποίων και η σύμπραξη των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων. Πολλά ενδιαφερόμενα μέρη υπέβαλαν γραπτές εισηγήσεις (EUA, YERUN, LERU, CESAER, The Guild, EURASHE³⁵).

Η συμβολή των ενδιαφερόμενων μερών ενισχύθηκε περαιτέρω από μια διαδικτυακή έρευνα, καθώς και από τα πορίσματα προηγούμενης ανασκόπησης της βιβλιογραφίας. Η έρευνα και τα πορίσματα αυτά κατέδειξαν σαφώς την εκλαμβανόμενη έλλειψη αναγνώρισης για τη διδασκαλία και άλλες δραστηριότητες σε σύγκριση με την έρευνα, στις ακαδημαϊκές σταδιοδρομίες σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η πρόσκληση υποβολής στοιχείων³⁶ δημοσιεύθηκε στις 9 Ιανουαρίου 2024 και ολοκληρώθηκε στις 6 Φεβρουαρίου 2024, ενώ τα ενδιαφερόμενα μέρη εξέφρασαν γενικά την ικανοποίησή τους για την πρωτοβουλία αυτή.

Η Επιτροπή είχε επίσης ανταλλαγές απόψεων με κοινωνικούς εταίρους, όπως η ETUCE³⁷, καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας προετοιμασίας της παρούσας σύστασης.

3.2. Συλλογή και χρήση εμπειρογνωσίας

Η πρόταση βασίζεται σε στοιχεία και τεκμηρίωση που συγκεντρώθηκαν από τις εξής μελέτες και εκθέσεις: την ολοκληρωμένη ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και τη διαδικτυακή έρευνα που διεξήγαγε το γραφείο μελετών ECORYS, η οποία περιλάμβανε συνεδριάσεις διαβούλευσης και ομάδες εστίασης³⁸, την ανασκόπηση στοιχείων του ΟΟΣΑ σχετικά με τις ακαδημαϊκές σταδιοδρομίες³⁹, και τη συμπληρωματική ανασκόπηση σχετικά με την ευζωία του ακαδημαϊκού προσωπικού που διενεργήθηκε από το δίκτυο NESET⁴⁰.

Τεκμηρίωση παρείχαν επίσης τα εξής έργα, τα οποία χρηματοδοτούνται από το Erasmus+ και στα οποία συμμετέχουν οργανώσεις ενδιαφερόμενων μερών: το έργο LOTUS⁴¹, το οποίο συντονίζεται από την EUA, και το έργο E-note⁴².

3.3. Εκτίμηση επιπτώσεων

Δεν διενεργήθηκε εκτίμηση επιπτώσεων, δεδομένου του εθελοντικού χαρακτήρα των προτεινόμενων δραστηριοτήτων και του εύρους των αναμενόμενων επιπτώσεων. Για να καταρτιστεί η πρόταση χρησιμοποιήθηκε τεκμηρίωση από προηγούμενες μελέτες, διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τα κράτη μέλη, καθώς και από πρόσκληση υποβολής στοιχείων.

³⁵ **EUA:** European University Association [Ένωση Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων]· **YERUN:** Young European Research Universities Network [Δίκτυο Νέων Ευρωπαϊκών Ερευνητικών Πανεπιστημίων]· **LERU:** League of European Research Universities [Σύνδεσμος Ευρωπαϊκών Ερευνητικών Πανεπιστημίων]· **CESAER:** Conference of European Schools for Advanced Engineering Education and Research [Διάσκεψη Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων Ανώτατης Μηχανολογικής Εκπαίδευσης και Έρευνας]· **The Guild:** The Guild of European Research-Intensive Universities [Συντεχνία των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων Έντασης Έρευνας]· **EURASHE:** European Association of Institutions in Higher Education [Ευρωπαϊκή Ένωση Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης].

³⁶ Ελκυστικές και βιώσιμες σταδιοδρομίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (europa.eu).

³⁷ European Trade Union Committee for Education [Ευρωπαϊκή Συνδικαλιστική Επιτροπή Εκπαιδευτικών].

³⁸ Έρευνα που διεξήχθη από το γραφείο μελετών ECORYS το 2023.

39 <https://doi.org/10.1787/ea9d3108-en>.

40 <https://nesetweb.eu/en/resources/library/student-and-staff-mental-wellbeing-in-european-higher-education-institutions/>.

41 «Leadership and Organisation for Teaching and Learning at European Universities» [Ηγεσία και οργάνωση για τη διδασκαλία και τη μάθηση στα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια]: [LOTUS \(eua.eu\)](http://lotus.eua.eu).

⁴² [Home - European Network on Teaching Excellence](#) [Αρχική σελίδα – Ευρωπαϊκό δίκτυο για την αριστεία στον τομέα της διδασκαλίας].

3.4. Θεμελιώδη δικαιώματα

Η πρόταση σέβεται τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁴³, δηλαδή το δικαίωμα εκπαίδευσης βάσει του άρθρου 14, την ελευθερία της τέχνης και της επιστήμης και την ακαδημαϊκή ελευθερία βάσει του άρθρου 13, την απαγόρευση διακρίσεων βάσει του άρθρου 21, την ισότητα γυναικών και ανδρών βάσει του άρθρου 23 και το δικαίωμα για δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας βάσει του άρθρου 31.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Για την παρούσα πρωτοβουλία δεν θα απαιτηθούν πρόσθετοι πόροι από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, ωστόσο τα μέτρα της παρούσας σύστασης θα κινητοποιήσουν πηγές χρηματοδότησης σε ενωσιακό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων

Η Επιτροπή προτίθεται να πράξει τα εξής:

- Να διευκολύνει τη μάθηση από ομοτίμους μεταξύ των κρατών μελών, των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των ενδιαφερόμενων μερών, μεταξύ των οποίων και οι συμμαχίες ευρωπαϊκών πανεπιστημίων για την ενίσχυση της διδασκαλίας. Να καθιερώνει μηχανισμούς οι οποίοι να διασφαλίζουν την αναγνώριση της διδασκαλίας και της συμμετοχής σε δραστηριότητες διακρατικής συνεργασίας, και να παρέχουν βιώσιμες σταδιοδρομίες και κατάλληλα μέτρα διαχείρισης των ταλέντων για το ακαδημαϊκό προσωπικό και το προσωπικό των επαγγελματικών υπηρεσιών.
- Να στηρίζει τις συνέργειες μεταξύ της παρούσας πρότασης και της σύστασης του Συμβουλίου για την καθιέρωση ενός ευρωπαϊκού πλαισίου για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη. Αυτό θα βοηθούσε να εξασφαλιστούν βελτιωμένες και συνεκτικές σταδιοδρομίες για το ακαδημαϊκό προσωπικό που εργάζεται σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και σε ερευνητικά ιδρύματα.
- Να διευκολύνει την τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής και την παρακολούθηση της προόδου της παρούσας πρότασης, με τη χαρτογράφηση —μέσω του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου του Τομέα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης— των υφιστάμενων στοιχείων σχετικά με τις σταδιοδρομίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και την πολιτική στελέχωσης σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, καθώς και σε επίπεδο ιδρυμάτων. Η Επιτροπή σχεδιάζει επίσης να προσδιορίσει τα κενά και τις ανάγκες όσον αφορά τα στοιχεία, και να εξετάσει τους δεσμούς συνάφειας μεταξύ του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου του Τομέα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και του Παρατηρητηρίου για τις Ερευνητικές Σταδιοδρομίες, το οποίο αναπτύσσεται εντός του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας.

⁴³ Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 326 της 26.10.2012, σ. 391).

Πρόταση

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με ελκυστικές και βιώσιμες σταδιοδρομίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 292 σε συνδυασμό με το άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχεία β) και θ), το άρθρο 165 παράγραφος 4 και το άρθρο 166 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το προσωπικό υψηλής ποιότητας είναι απαραίτητο για ακμάζοντα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ένωση και για βαθύτερη διακρατική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πανεπιστήμια⁴⁴.
- (2) Ως ακαδημαϊκό προσωπικό στην τριτοβάθμια εκπαίδευση θα πρέπει να νοείται το προσωπικό του οποίου η πρωτεύουσα ή η μείζων αποστολή είναι η διδασκαλία ή η έρευνα σε ιδρύματα που προσφέρουν προγράμματα στα επίπεδα 5 έως 8 του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ)⁴⁵. Το προσωπικό που αποτελεί στόχο της παρούσας σύστασης θα πρέπει να νοείται ότι περιλαμβάνει προσωπικό που εργάζεται σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και το οποίο ασχολείται τόσο με τη διδασκαλία όσο και με την έρευνα, καθώς και το προσωπικό που ασχολείται μόνο ή ως επί το πλείστον με τη διδασκαλία, ανεξάρτητα από το καθεστώς του. Περιλαμβάνει επίσης ερευνητές και ερευνήτριες που εργάζονται σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι/-ες μπορεί να μην έχουν αναλάβει μόνιμα καθήκοντα διδασκαλίας, αλλά συμμετέχουν στη ζωή του ιδρύματος και ενδέχεται περιστασιακά να συμμετέχουν στη διδασκαλία.
- (3) Ορισμένες συστάσεις καλύπτουν το προσωπικό επαγγελματικών υπηρεσιών τον οποίο δεν θεωρείται αυστηρά «ακαδημαϊκό προσωπικό», αλλά διαθέτει εκτεταμένη υψηλού επιπέδου εμπειρογνωμοσύνη σε στρατηγικούς, νομικούς ή επικοινωνιακούς τομείς, τους επαγγελματίες που εργάζονται σε τομείς που σχετίζονται με ακαδημαϊκά καθήκοντα χωρίς όμως να συμμετέχουν άμεσα σε αυτά, ή τους επαγγελματίες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με εκτενή γνώση της πολιτικής για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλων συναφών πολιτικών.
- (4) Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βιώνουν μεταβαλλόμενες συνθήκες, καθώς δημιουργούνται νέα είδη ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων. Αναμένεται από το ακαδημαϊκό προσωπικό στην τριτοβάθμια εκπαίδευση να εκπληρώνει διάφορους

⁴⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πανεπιστήμια [COM(2022) 16 final της 18ης Ιανουαρίου 2022].

⁴⁵ [Το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων \(ΕΠΕΠ\) | Europass](#).

ρόλους, από την παραδοσιακή εκπαίδευση και έρευνα έως την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία, την αξιοποίηση της γνώσης, τη διακρατική συνεργασία, τη συνεργασία με τις επιχειρήσεις και τις κοινότητες⁴⁶, την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, την καθοδήγηση, τη διοίκηση και τη διαχείριση, καθώς και τη συμμετοχή στη θεσμική διακυβέρνηση. Οι διάφοροι αυτοί ρόλοι δεν αναγνωρίζονται εξίσου. Για να αντιμετωπιστούν οι προκαταλήψεις στις σταδιοδρομίες και η συνολική κοινωνική αναγνώριση της έρευνας εις βάρος της διδασκαλίας και άλλων μη ερευνητικών ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων, είναι σκόπιμο να προωθηθούν προσεγγίσεις που θα αναγνωρίζουν την πολυμορφία των ακαδημαϊκών σταδιοδρομιών και θα τη λαμβάνουν υπόψη στις διαδικασίες αξιολόγησης και επαγγελματικής προαγωγής του προσωπικού.

- (5) Η διαμόρφωση καλύτερων συνθηκών για το ακαδημαϊκό προσωπικό και η αντιμετώπιση των εμποδίων μπορούν να συμβάλουν στο να αυξηθεί η ελκυστικότητα των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ως τόπων εργασίας και να ενισχύσουν την ικανότητά τους να επιφέρουν πρόσθετες θετικές συνέπειες, ιδίως στην αγορά εργασίας, τονώνοντας την ανάπτυξη ταλέντων. Ένα ακαδημαϊκό προσωπικό που χαίρει μεγαλύτερης εκτίμησης και υποστήριξης μπορεί να συμβάλει στην καλλιέργεια του εργατικού δυναμικού που απαιτείται για να αναπτυχθούν οι περιφερειακές οικονομίες, καθώς αυτές εξαρτώνται όλο και περισσότερο από τη γνώση, την καινοτομία και τα άτομα υψηλής ειδίκευσης. Η σημασία που έχουν τα ελκυστικά και αποτελεσματικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αναγνωρίζεται ιδιαίτερα στις περιφέρειες όπου παρουσιάζεται —ή κινδυνεύει να παρουσιαστεί— τελμάτωση της ανάπτυξης ταλέντων, οι οποίες υστερούν όσον αφορά τη δημιουργία νέων οικονομικών ευκαιριών⁴⁷.
- (6) Οι ολοένα και πιο στρατηγικές διακρατικές δραστηριότητες —μεταξύ των οποίων η δημιουργία συμμαχιών ευρωπαϊκών πανεπιστημίων⁴⁸ και η κατάρτιση διακρατικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων— απαιτούν από το ακαδημαϊκό προσωπικό, καθώς και από το προσωπικό των επαγγελματικών υπηρεσιών, να αφιερώνει πρόσθετο χρόνο και ενέργεια στις εν λόγω δραστηριότητες, επιπλέον των βασικών τους καθηκόντων της διδασκαλίας και της έρευνας. Για να αναπτυχθούν περαιτέρω οι δραστηριότητες αυτές, πρέπει οι μηχανισμοί αξιολόγησης και προαγωγής να αναγνωρίζουν τη συμμετοχή του προσωπικού στις εργασίες διακρατικής συνεργασίας.
- (7) Ένα εργασιακό περιβάλλον ελεύθερο και χωρίς διακρίσεις αποτελεί σημαντικό παράγοντα ώθησης ώστε το ακαδημαϊκό προσωπικό να παρέχει διδασκαλία υψηλής ποιότητας. Η ακαδημαϊκή ελευθερία θα πρέπει να προστατεύεται και να προωθείται προκειμένου να διατηρηθεί το υψηλό επίπεδο του ακαδημαϊκού προσωπικού στην

⁴⁶ Η αποστολή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης υπερβαίνει τις λειτουργίες της εκπαίδευσης και της έρευνας. Η συνεργασία με τις επιχειρήσεις σημαίνει ότι καθιερώνονται εταιρικές σχέσεις μεταξύ των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των επιχειρήσεων, οι οποίες αποφέρουν αμοιβαία οφέλη όπως η πρόσβαση των επιχειρήσεων σε καινοτόμες τεχνολογίες και η πρόσβαση των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε εξοπλισμό, εμπειρογνομosύνη ή δίκτυα πέραν του ακαδημαϊκού χώρου. Η συνεργασία με την κοινότητα σημαίνει ότι ενισχύονται οι δημοκρατικές αξίες και η συμμετοχή στα κοινά, λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των ευάλωτων ομάδων, τροφοδοτείται η πολιτιστική ανάπτυξη, παρέχονται στοιχεία για την τεκμηρίωση των δημόσιων πολιτικών και αντιμετωπίζονται μεγάλης κλίμακας κοινωνικές προκλήσεις.

⁴⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Αξιοποίηση ταλέντων στις περιφέρειες της Ευρώπης» [COM(2023) 32 final της 17ης Ιανουαρίου 2023].

⁴⁸ Η πρωτοβουλία για τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια είναι μια πρωτοβουλία της ΕΕ που αποσκοπεί στη δημιουργία συμμαχιών μεταξύ των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από ολόκληρη την Ευρώπη. Υλοποιείται κυρίως μέσω της χρηματοδότησης του προγράμματος Erasmus+.

Ένωση. Το ακαδημαϊκό προσωπικό και το προσωπικό των επαγγελματικών υπηρεσιών ενδέχεται επίσης να αντιμετωπίζει μη ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας⁴⁹, υψηλό φόρτο εργασίας και προκαταλήψεις λόγω φύλου ή άλλων χαρακτηριστικών κατά την αξιολόγηση και την αναγνώριση. Επίσης, οι γυναίκες απασχολούνται συχνότερα με επισφαλείς και προσωρινές συμβάσεις εργασίας απ' ό,τι οι άνδρες⁵⁰. Για να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις, είναι αναγκαίο να προωθηθούν ανταγωνιστικές, προσβάσιμες και δίκαιες συνθήκες εργασίας στον ακαδημαϊκό χώρο.

- (8) Η δράση της Ένωσης υπέρ της συμπεριληπτικότητας, της πολυμορφίας και της ισότητας των φύλων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση βασίζεται σε μια προσέγγιση αριστείας χωρίς αποκλεισμούς. Επιδιώκει να στηρίζει την άριστη τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ παράλληλα εξασφαλίζει την ισότητα συμμετοχής, με ιδιαίτερη έμφαση στις υποεκπροσωπούμενες και μειονεκτούσες κοινότητες. Για να αντιμετωπιστεί η υποεκπροσώπηση ορισμένων ομάδων στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως σε ηγετικές θέσεις, θα ήταν σκόπιμο να προωθηθούν σχέδια πολυμορφίας και συμπερίληψης στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και στις διαδικασίες προαγωγής της σταδιοδρομίας.
- (9) Η παρούσα σύσταση έχει σχεδιαστεί σε στενή συνέργεια με τη σύσταση του Συμβουλίου για την καθιέρωση ενός ευρωπαϊκού πλαισίου για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη⁵¹, η οποία αποβλέπει σε ελκυστικότερες ερευνητικές σταδιοδρομίες σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων και στον ακαδημαϊκό χώρο, και στην πλήρη αναγνώριση όλων των ειδών σταδιοδρομίας. Και οι δύο συστάσεις αποσκοπούν στο να βελτιώσουν τις συνθήκες εργασίας, τη σταθερότητα των σταδιοδρομιών, τις δεξιότητες, την ισότητα των φύλων, τη συμπεριληπτικότητα και τα μέτρα κοινωνικής προστασίας για τις αντίστοιχες ομάδες-στόχους.
- (10) Η παρούσα σύσταση αποσκοπεί στο να ενθαρρύνει την καλύτερη αναγνώριση της ενέργειας και του χρόνου που αφιερώνει το ακαδημαϊκό προσωπικό και το λοιπό προσωπικό των επαγγελματικών υπηρεσιών σε δραστηριότητες διακρατικής συνεργασίας, για παράδειγμα στις συμμαχίες ευρωπαϊκών πανεπιστημίων. Για να αναπτυχθεί πλήρως η πρωτοβουλία αυτή⁵² και για να ενθαρρυνθούν οι δραστηριότητες διακρατικής συνεργασίας —μεταξύ των οποίων και η ανάπτυξη κοινών πτυχίων—, θα πρέπει να προωθηθεί η πλήρης συμμετοχή του προσωπικού, καθώς και οι προοπτικές σταδιοδρομίας του ακαδημαϊκού προσωπικού και του προσωπικού των επαγγελματικών υπηρεσιών που συμμετέχει στα καθήκοντα στρατηγικού συντονισμού. Η παροχή κινήτρων στο προσωπικό με στόχο την προώθηση της διακρατικής και της διατομεακής κινητικότητας θα πρέπει επίσης να

⁴⁹ Σ' αυτές περιλαμβάνεται η έλλειψη μέτρων εύλογης προσαρμογής για τα άτομα με αναπηρία (βλ. οδηγία 2000/78/EK για την ισότητα στην απασχόληση).

⁵⁰ European Commission, Directorate-General for Research and Innovation, She figures 2021 – Gender in research and innovation – Statistics and indicators, Publications Office, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/06090> [Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, Στοιχεία θηλυκού γένους 2021 – Το φύλο στην έρευνα και καινοτομία – Στατιστικές και δείκτες, Υπηρεσία Εκδόσεων, 2021]

⁵¹ Σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη (ΕΕ C, C/2023/1640, 29.12.2023, σ. 1).

⁵² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πανεπιστήμια [COM(2022) 16 final της 18ης Ιανουαρίου 2022].

συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη διακρατικών, καινοτόμων και διεπιστημονικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, προς όφελος όλων των σπουδαστών.

- (11) Η παρούσα σύσταση αποσκοπεί στην προώθηση μέτρων με τα οποία θα ενισχυθεί η συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη και θα αναγνωριστεί περισσότερο η ποικιλία των δραστηριοτήτων που εκτελεί το ακαδημαϊκό προσωπικό. Έτσι θα επιτευχθεί η πλήρης κινητοποίηση του προσωπικού, ώστε να αναπτυχθούν καινοτόμες μέθοδοι διδασκαλίας και μάθησης, να τονωθεί η νοοτροπία αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης, και να προωθηθεί η απόκτηση δεξιοτήτων για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, η οποία να περιλαμβάνει τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης στη διδασκαλία.
- (12) Η παρούσα σύσταση αποσκοπεί στο να προωθήσει συνθήκες ανταγωνιστικές, δίκαιες, συμπεριληπτικές, προσβάσιμες, ασφαλείς και χωρίς αποκλεισμούς για το ακαδημαϊκό προσωπικό και το προσωπικό των επαγγελματικών υπηρεσιών, ώστε να το προσελκύσει και να το διατηρήσει στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το ακαδημαϊκό προσωπικό θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να αναπτύσσει καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας σε ένα περιβάλλον όπου οι συνθήκες εργασίας είναι ανταγωνιστικές και δίκαιες, και όπου προστατεύονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και δεν υπάρχει φόβος αντιποίνων και/ή αθέμιτης εξωτερικής επιρροής.
- (13) Η παρούσα σύσταση αποσκοπεί επίσης στο να βελτιώσει τη βάση τεκμηρίωσης για τη χάραξη πολιτικών και στρατηγικών για τους ανθρώπινους πόρους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει συστηματική συλλογή διεθνώς συγκρίσιμων στοιχείων σχετικά με το ακαδημαϊκό προσωπικό και ότι τα διάφορα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης χρησιμοποιούν αποκλίνουσες κατηγορίες προσωπικού, θα ήταν σκόπιμο να διερευνηθεί η δυνατότητα συλλογής λεπτομερέστερων στοιχείων ώστε να εποπτεύονται επαρκώς οι αναδυόμενες τάσεις και να ληφθούν πραγματικά τεκμηριωμένα μέτρα πολιτικής για τη βαθύτερη διακρατική συνεργασία στο επίπεδο της Ένωσης.
- (14) Προς επίρρωση της παρούσας σύστασης, η Επιτροπή προτίθεται να συντονίσει —σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τους κοινωνικούς εταίρους— στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, η οποία υπάγεται στο στρατηγικό πλαίσιο για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης⁵³, αφενός, την κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών οι οποίες θα παρέχουν συμβουλές για το πώς τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορούν να βελτιώσουν την ελκυστικότητα των σταδιοδρομιών του ακαδημαϊκού προσωπικού και του προσωπικού επαγγελματικής υποστήριξης, και, αφετέρου, ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο ικανοτήτων για το ακαδημαϊκό προσωπικό, ώστε να ενισχυθεί η διαπερατότητα των σταδιοδρομιών μεταξύ των τομέων, με βάση τα υφιστάμενα σχετικά πλαίσια ικανοτήτων σε ενωσιακό επίπεδο, όπως το ευρωπαϊκό πλαίσιο ικανοτήτων για τους ερευνητές (ResearchComp).⁵⁴
- (15) Η Επιτροπή προτίθεται επίσης να πράξει τα εξής: να στηρίζει τη διεξαγωγή ειδικού κοινωνικού διαλόγου σε ενωσιακό επίπεδο σχετικά με τις σταδιοδρομίες του ακαδημαϊκού προσωπικού και του προσωπικού των επαγγελματικών υπηρεσιών· να διευκολύνει τη μάθηση από ομοτίμους μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με

⁵³ Ρυθμίσεις στο πλαίσιο της ανακοίνωσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025 [COM(2020) 625 final της 30ής Σεπτεμβρίου 2020].

⁵⁴ [ResearchComp: Το ευρωπαϊκό πλαίσιο ικανοτήτων για τους ερευνητές – Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#).

αποτελεσματικούς μηχανισμούς οι οποίοι θα εξασφαλίζουν την αναγνώριση της συμμετοχής του ακαδημαϊκού προσωπικού και του προσωπικού των επαγγελματικών υπηρεσιών σε διακρατική συνεργασία και σε καινοτόμες δραστηριότητες διδασκαλίας· και να στηρίζει την τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής και την παρακολούθηση της προόδου, χαρτογραφώντας —μέσω του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου του Τομέα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης⁵⁵— τα υφιστάμενα στοιχεία σχετικά με τις σταδιοδρομίες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και την πολιτική στελέχωσης σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, καθώς και σε επίπεδο ιδρυμάτων, και προσδιορίζοντας τα κενά και τις ανάγκες όσον αφορά τα στοιχεία.

- (16) Η Επιτροπή στηρίζει τις συνέργειες με τη σύσταση για την καθιέρωση ενός ευρωπαϊκού πλαισίου για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη, ώστε να εξασφαλιστούν βελτιωμένες και συνεκτικές σταδιοδρομίες για το ακαδημαϊκό προσωπικό που εργάζεται σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ασχολείται τόσο με τη διδασκαλία όσο και με την έρευνα.
- (17) Η Επιτροπή προτίθεται να αναπτύξει περαιτέρω, να προωθήσει και να στηρίζει τη διακρατική εκπαιδευτική συνεργασία και την καινοτόμο εκπαιδευτική αριστεία μέσω σχετικών πηγών χρηματοδότησης σε ενωσιακό επίπεδο, μεταξύ άλλων και μέσω του προγράμματος Erasmus+⁵⁶. παροτρύνει δε τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης για να λάβουν εξατομικευμένη τεχνική εμπειρογνώσια ώστε να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενισχύοντας, μεταξύ άλλων, τη συνεργασία μεταξύ των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και του ερευνητικού και του ακαδημαϊκού χώρου και βελτιώνοντας την ελκυστικότητα των ακαδημαϊκών σταδιοδρομιών,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

Διακρατική συνεργασία

1. Συνιστάται στα κράτη μέλη να προωθήσουν, να αναγνωρίσουν και να προσδώσουν αξία στη συμμετοχή σε βαθύτερη διακρατική συνεργασία, και πιο συγκεκριμένα:
- α) να ενθαρρύνουν και να υποστηρίξουν τη συμμετοχή του ακαδημαϊκού προσωπικού και του προσωπικού των επαγγελματικών υπηρεσιών σε δραστηριότητες βαθύτερης διακρατικής συνεργασίας, όπως τα προγράμματα κοινού πτυχίου ή οι κοινές προσφορές εκπαίδευσης και κατάρτισης που οδηγούν σε μικροδιαπιστευτήρια⁵⁷, σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους επιστημονικούς κλάδους, προσδίδοντας αξία στις δραστηριότητες αυτές. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με τους εξής τρόπους:

⁵⁵ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πανεπιστήμια [COM(2022) 16 final της 18ης Ιανουαρίου 2022]. Η Επιτροπή συγκροτεί το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο του Τομέα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Αποστολή του παρατηρητηρίου αυτού είναι να συνδυάζει τα καλύτερα υπάρχοντα εργαλεία και τις ικανότητες συγκεντρώνοντάς τα σε ένα σημείο, ενώ παράλληλα ενισχύει τη χρήση τους.

⁵⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/817 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος «Erasmus+»: το πρόγραμμα της Ένωσης για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1288/2013 (ΕΕ L 189 της 28.5.2021, σ. 1).

⁵⁷ Σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, σχετικά με μια ευρωπαϊκή προσέγγιση για τα μικροδιαπιστευτήρια για τη δια βίου μάθηση και την απασχολησιμότητα (ΕΕ C 243 της 27.6.2022, σ. 10).

- i) εξετάζοντας τη δυνατότητα ενσωμάτωσης των στόχων που σχετίζονται με τη διακρατική εκπαιδευτική συνεργασία στις σταδιοδρομίες και στην πολιτική στελέχωσης σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο ιδρυμάτων·
 - ii) λαμβάνοντας υπόψη την ανάπτυξη κοινών διακρατικών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων κατά την αξιολόγηση της ακαδημαϊκής σταδιοδρομίας του ακαδημαϊκού προσωπικού·
 - iii) λαμβάνοντας υπόψη τις εργασίες που σχετίζονται με τη διακρατική συνεργασία στο σύνολο των ωρών εργασίας του ακαδημαϊκού προσωπικού·
- β) να επιδιώξουν, στο πλαίσιο διαλόγου με τον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, την ανάπτυξη μακροπρόθεσμων προοπτικών σταδιοδρομίας και μέτρων διαχείρισης ταλέντων τα οποία να απευθύνονται στο ακαδημαϊκό προσωπικό και στο προσωπικό των επαγγελματικών υπηρεσιών που συμμετέχει στον συντονισμό και τη διαχείριση των συμμαχιών μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως οι συμμαχίες ευρωπαϊκών πανεπιστημίων·
- γ) να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και την προώθηση νέων ευκαιριών για ευρωπαϊκή και διεθνή κινητικότητα —όπου θα προσφέρονται επίσης εναλλακτικές μορφές κινητικότητας για όσους δεν μπορούν να ταξιδέψουν— οι οποίες θα απευθύνονται στο ακαδημαϊκό προσωπικό και στο προσωπικό των επαγγελματικών υπηρεσιών, αξιοποιώντας, μεταξύ άλλων, τα υπάρχοντα μέσα για τη διαχείριση της σταδιοδρομίας και την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, όπως η πλατφόρμα Europass⁵⁸ και οι σύμβουλοι κινητικότητας του ευρωπαϊκού δικτύου συνεργασίας των υπηρεσιών απασχόλησης (EURES)⁵⁹.
- δ) να στηρίζουν τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ώστε να εξασφαλιστεί ότι μπορούν να διαθέσουν επαρκείς ανθρώπινους πόρους για τη διακρατική συνεργασία·
- ε) να παροτρύνουν το ακαδημαϊκό προσωπικό και το προσωπικό των επαγγελματικών υπηρεσιών να εκμεταλλευτεί τις δυνατότητες για διά βίου μάθηση, μεταξύ άλλων χρησιμοποιώντας εκπαιδευτικές (σαββατικές) άδειες για να βελτιώσουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για τις διακρατικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

2. Συνιστάται στα κράτη μέλη να προωθήσουν, να αναγνωρίσουν και να προσδώσουν αξία στους ποικίλους ακαδημαϊκούς ρόλους, συμπεριλαμβανομένης της καινοτομίας και αποτελεσματικής διδασκαλίας, και ειδικότερα:

- α) να προβούν σε διάλογο με τον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με τους εξής στόχους:
 - i) να εξασφαλιστεί ότι οι πολιτικές για τους ανθρώπινους πόρους στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αναγνωρίζουν και ανταμείβουν εξίσου τους ποικίλους ρόλους του ακαδημαϊκού προσωπικού, όπως η διδασκαλία, η έρευνα, η επιχειρηματικότητα και καινοτομία, η αξιοποίηση της γνώσης, η διακρατική συνεργασία, η συνεργασία με τις

⁵⁸ [Αρχική σελίδα | Europass](#).

⁵⁹ [EURES \(europa.eu\)](#).

επιχειρήσεις και τις κοινότητες, η περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, η καθοδήγηση, η διοίκηση και η διαχείριση, η συμμετοχή στη θεσμική διακυβέρνηση·

- ii) να προωθηθούν προσεγγίσεις, νέες και υπάρχουσες, οι οποίες προσδίδουν αξία, αναγνωρίζουν και ανταμείβουν τις ποικίλες ακαδημαϊκές σταδιοδρομίες, με σκοπό τη διαπερατότητα των σταδιοδρομιών μεταξύ των διαφόρων ρόλων του ακαδημαϊκού προσωπικού, όπως αναφέρεται στο σημείο 2 στοιχείο α) σημείο i), μεταξύ των διαφόρων δημόσιων και ιδιωτικών τομέων, και μεταξύ των χωρών, ενώ παράλληλα λαμβάνουν υπόψη τις διακοπές της σταδιοδρομίας⁶⁰ με διαφανή τρόπο·
 - iii) να αναπτυχθούν πρακτικές στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίες να προσδίδουν αξία στην ενίσχυση της διδασκαλίας και την ανάπτυξη του προσωπικού, και να προωθηθεί η ισότιμη εκτίμηση της διδασκαλίας σε σχέση με την έρευνα, κατά την αξιολόγηση και την προαγωγή του προσωπικού·
 - iv) να παροτρυνθεί η θεσμική ηγεσία στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ώστε να εντείνει και να διατηρήσει την έμφαση στη μάθηση και τη διδασκαλία δίνοντας εξίσου προσοχή στη διδασκαλία όσο και στην έρευνα, και να εκτιμά τα άτομα που συμβάλλουν δραστήρια στην αριστεία της διδασκαλίας και της μάθησης στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·
- β) να αναπτύξουν πρακτικές στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε συνεργασία με τον ίδιο τον τομέα, με τις οποίες να επενδύουν στη συνεχή ανάπτυξη των δεξιοτήτων, ως εξής:
- i) παρέχοντας την κατάλληλη κατάρτιση και στήριξη στο ακαδημαϊκό προσωπικό που ασκεί διδακτικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού που βρίσκεται στην αρχή της σταδιοδρομίας του και των εκπαιδευτικών που εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης·
 - ii) στηρίζοντας τη βελτίωση της διδασκαλίας, πράγμα που μπορεί να επιτευχθεί, αφενός, με την υποστήριξη της έρευνας με αντικείμενο τη διδασκαλία και του πειραματισμού με νέες παιδαγωγικές μεθόδους και, αφετέρου, με τη δημιουργία καινοτόμων κέντρων διδασκαλίας και μάθησης στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τα οποία θα συνδράμουν το ακαδημαϊκό προσωπικό κατά την άσκηση της διδακτικής αποστολής του·
 - iii) παρέχοντας στήριξη στο ακαδημαϊκό προσωπικό για συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη, μέσω καινοτόμων προσεγγίσεων της μάθησης και της διδασκαλίας, συμπεριλαμβανομένων των μικροδιαπιστευτηρίων, ώστε να ενισχυθούν οι ψηφιακές και καινοτόμες προσεγγίσεις διδασκαλίας στις οποίες περιλαμβάνεται η ασφαλής και διαφανής χρήση της τεχνητής νοημοσύνης, η ενσωμάτωση της μάθησης για την πράσινη μετάβαση και τη βιώσιμη ανάπτυξη στα μαθήματά τους⁶¹, οι συμπεριληπτικές μαθησιακές προσεγγίσεις που απευθύνονται στις

⁶⁰ Για παράδειγμα, λόγω μητρότητας/πατρότητας και ευθυνών φροντίδας ή λόγω προβλημάτων υγείας.

⁶¹ Σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2022, σχετικά με τη μάθηση για την πράσινη μετάβαση και τη βιώσιμη ανάπτυξη (EE C 243 της 27.6.2022, σ. 1).

ποικίλες ομάδων εκπαιδευομένων, και η ενσωμάτωση της διακρατικής συνεργασίας στο πλαίσιο προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, δηλαδή η ανταλλαγή γνώσεων με τον υπόλοιπο κόσμο μέσω διαδικτυακών μαθημάτων με βάση τις αρχές της ανοικτής εκπαίδευσης⁶².

- γ) να εξετάσουν το ενδεχόμενο να ενσωματώσουν δείκτες που αξιολογούν τον βαθμό καινοτομίας και ποιότητας στη διδασκαλία και τη μάθηση εντός των υφιστάμενων διαδικασιών διασφάλισης της ποιότητας.
3. Συνιστάται στα κράτη μέλη να ενθαρρύνουν τον σεβασμό των συλλογικών συμβάσεων, τον αποτελεσματικό κοινωνικό διάλογο και την αυτονομία των κοινωνικών εταίρων, και να λάβουν μέτρα στήριξης ώστε οι εργοδότες να παρέχουν ελκυστικές, συμπεριληπτικές και ανταγωνιστικές συνθήκες εργασίας, όπου το ακαδημαϊκό προσωπικό θα χαίρει εκτίμησης, θα ενθαρρύνεται και θα υποστηρίζεται. Τα εν λόγω μέτρα στήριξης θα μπορούσαν, μεταξύ άλλων, να επιδιώκουν τα εξής:
- α) να βελτιώσουν τις πρακτικές πρόσληψης και τις συνθήκες εργασίας του ακαδημαϊκού προσωπικού και του προσωπικού των επαγγελματικών υπηρεσιών, καθώς και τους σχετικούς μηχανισμούς χρηματοδότησης, ώστε οι συνθήκες αυτές να καταστούν πιο διαφανείς, προβλέψιμες, προσβάσιμες και σταθερές, ιδίως για το προσωπικό που βρίσκεται στην αρχή της σταδιοδρομίας του·
- β) να παράσχουν ανάλογους όρους αμοιβής χωρίς μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων, ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και ευέλικτες συνθήκες εργασίας του προσωπικού των ακαδημαϊκών και των επαγγελματικών υπηρεσιών, οι οποίες να βοηθούν το εν λόγω προσωπικό να συγκεράζει την προσωπική του ζωή, την οικογένεια, τις ευθύνες φροντίδας, την υγεία, την ασφάλεια και τη συνολική ευζωία του, χωρίς να θίγει τη σταδιοδρομία του·
- γ) να παράσχουν πρόσβαση σε επαρκή κοινωνική προστασία, ανεξάρτητα από τη μορφή της απασχόλησης, χωρίς να θίγουν το δικαίωμα των κρατών μελών να καθορίζουν τις θεμελιώδεις αρχές των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισής τους. Τα μέτρα αυτά θα μπορούσαν να αφορούν τους κάτωθι κλάδους, εφόσον αυτοί είναι διαθέσιμοι στα κράτη μέλη: επιδόματα ανεργίας· παροχές ασθένειας και υγειονομικής περίθαλψης· άδεια μητρότητας· άδεια πατρότητας, γονικές άδειες και συναφείς παροχές· παροχές αναπηρίας· παροχές γήρατος και παροχές επιζώντων· παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες·
- δ) να παράσχουν πρόσβαση σε επικαιροποιημένες, πλήρεις, φιλικές προς τον χρήστη και σαφώς κατανοητές πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που αφορούν την κοινωνική προστασία και να διασφαλίζουν ότι τα δικαιώματα —που αποκτώνται είτε μέσω υποχρεωτικών είτε μέσω εθελοντικών συστημάτων— διατηρούνται, συσσωρεύονται και/ή μεταβιβάζονται μεταξύ όλων των ειδών καθεστώτων απασχόλησης και αυτοαπασχόλησης, μεταξύ διαφορετικών χωρών και οικονομικών τομέων, καθ' όλη τη διάρκεια του επαγγελματικού βίου ή για ορισμένη περίοδο

⁶²

Οι ανοικτές εκπαιδευτικές πρακτικές αποτελούν τεχνικές διδασκαλίας και μάθησης που βασίζονται σε ανοικτές και συμμετοχικές τεχνολογίες και ανοικτούς εκπαιδευτικούς πόρους που διευκολύνουν τη συνεργατική και ευέλικτη μάθηση.

αναφοράς, καθώς και μεταξύ διαφορετικών συστημάτων στο πλαίσιο ενός δεδομένου κλάδου κοινωνικής προστασίας·

- ε) να εξασφαλίσουν ότι το ακαδημαϊκό προσωπικό μπορεί να ασκήσει —σε όλα τα στάδια της σταδιοδρομίας του και ανεξάρτητα από το είδος της σύμβασης εργασίας του— δραστηριότητες διδασκαλίας και μάθησης, καθώς και δραστηριότητες έρευνας, χωρίς παρεμβολές ή φόβο αντιποίνων, ως εξής:
 - i) συμβάλλοντας στην αποτελεσματικότητα των μηχανισμών παρακολούθησης που προωθούν και υπερασπίζονται την ακαδημαϊκή ελευθερία·
 - ii) καθορίζοντας πλαίσια για την προστασία μεμονωμένων μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού από αθέμιτες εξωτερικές παρεμβάσεις και απειλές·
 - iii) συμβάλλοντας στη διαφάνεια των συμφωνιών χρηματοδότησης ή συνεργασίας μέσω της αποτελεσματικής διαχείρισης κινδύνων·
 - στ) να εξασφαλίσουν την ισότητα και την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων, τις ίσες ευκαιρίες και τη συμπεριληπτικότητα για το ακαδημαϊκό προσωπικό από κάθε υπόβαθρο, μεταξύ άλλων αναπτύσσοντας και ανταλλάσσοντας ορθές πρακτικές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση όσον αφορά την ισότητα των φύλων, τη συμπεριληπτικότητα και την πολυμορφία και παροτρύνοντας τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είτε να χρησιμοποιήσουν υπάρχοντα εργαλεία είτε να αναπτύξουν νέα, όπως π.χ. οι χάρτες πολυμορφίας⁶³, οι κώδικες δεοντολογίας, το υλικό καθοδήγησης ή τα εγχειρίδια·
 - ζ) να εξασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα των μέτρων που αποσκοπούν στη διαμόρφωση συμπεριληπτικού εργασιακού περιβάλλοντος, με τους εξής τρόπους:
 - i) υποστηρίζοντας το γυναικείο ακαδημαϊκό προσωπικό ώστε να επιτύχει υψηλό επίπεδο ακαδημαϊκής αρχαιότητας και να αναλάβει υψηλόβαθμους διοικητικούς/ηγετικούς ρόλους·
 - ii) προωθώντας την καθιέρωση σχεδίων για την ισότητα των φύλων και ευρύτερων σχεδίων πολυμορφίας και συμπερίληψης στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και στις διαδικασίες προαγωγής της σταδιοδρομίας·
 - iii) συμβάλλοντας σε πρακτικές αξιολόγησης πιο υποστηρικτικές και βασισμένες στην εμπιστοσύνη, οι οποίες να δίνουν προτεραιότητα στα εσωτερικά κίνητρα των ατόμων, την ανοικτή ανατροφοδότηση και τη συνεργασία, μεταξύ άλλων με την ανάπτυξη της βάσης για τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής σε θέματα ένταξης και πολυμορφίας.
4. Συνιστάται στα κράτη μέλη να προβούν σε μια πιο τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής, με στόχο να διαμορφώσουν ανταγωνιστικές, ασφαλείς, δίκαιες και χωρίς διακρίσεις συνθήκες στον ακαδημαϊκό χώρο, με βάση τα διαθέσιμα οργανωτικά, εθνικά και ευρωπαϊκά στοιχεία σχετικά με την πολιτική σταδιοδρομίας και στελέχωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

⁶³ [Η ενωσιακή πλατφόρμα χαρτών πολυμορφίας κλείνει τα 10 της χρόνια! – Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\).](https://ec.europa.eu/euipo/euipo-portal/en/10-years-ago)

5. Συνιστάται στα κράτη μέλη να ακολουθήσουν την παρούσα σύσταση το συντομότερο δυνατόν, ώστε να καταστεί δυνατή η πλήρης υλοποίηση των προτεραιοτήτων που καθορίστηκαν στα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την ενδυνάμωση των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για το μέλλον της Ευρώπης⁶⁴. Καλούνται να ενημερώνουν τακτικά την Επιτροπή, μέσω των δομών εργασίας του πλαισίου για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης, σχετικά με τα αντίστοιχα μέτρα που λαμβάνουν στο κατάλληλο επίπεδο για να στηρίζουν τους στόχους της παρούσας σύστασης ως βασικά βήματα για την επίτευξη και την περαιτέρω ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος*

⁶⁴ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την ενδυνάμωση των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για το μέλλον της Ευρώπης (EE C 167 της 21.4.2022, σ. 9).